

Куч — АДОЛАТДА

2011 йил,
28 апрель,
пайшанба
№ 17 (323)

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ҳуқуқий газетаси

http://www.supcourt.uz

1998 йил 29 августдан чиқа бошлаган.

Буюк ва муқаддасан, мустақил Ватан!

ЮРТИМИЗДА ЎЗ ВАҚТИДА ТАНЛАНГАН ИҚТИСОДИЙ ТАРАҚҚИЁТ МОДЕЛИ ВА УНИНГ ТАМОЙИЛАРИ АСОСИДА МАМЛАКАТИМИЗНИ ИСЛОҲ ЭТИШ ВА МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШ БЎЙИЧА ҲАР ТОМОНЛАМА ЧУҚУР ЎЙЛАНГАН ТАДРИЖИЙ ТАРАҚҚИЁТ ДАСТУРИ ИЗЧИЛ АМАЛГА ОШИРИЛМОҚДА.
2010 йил якунларида кўра, мамлакатимизнинг ялпи ички маҳсулоти 8,5 фоиз, sanoat маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 8,3 фоизга ўсди, бошқа тармоқларда ҳам кўрсаткичлар сезиларли даражада ошди.

МАҚСАДИМИЗ — ФАҚАТ ВАТАН РАВНАҚИ

Экспорт қилувчи корхоналарни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва экспорт таркибини диверсификация қилиш, маҳсулотларни сотишнинг янги ташқи бозорларини фаол ўзлаштириш 2010 йилда экспорт ҳажмининг 10,8 фоизга ўсишини таъминлади.
Айтиш жоизки, sanoatни ривожлантиришнинг устувор йўналишларида бўлган эътибор натижасида мамлакатимизда умумий қиймати қарийб 50 миллиард долларни ташкил этадиган 500 дан ортиқ йirik инвестиция лойиҳаси амалга оширилди. Бу борада машинасозлик, автомобилсозлик, кимё, озик-овқат, фармацевтика, кури-

лиш материаллари sanoati ва бошқа соҳаларни жадал ривожлантириш ҳисобидан ушбу тармоқларда икки баробардан зиёд ўсишга эришилади.
Мамлакатимиз sanoatни ривожлантириш бўйича белгиланган устувор йўналишлар республикада амалга оширилаётган инвестиция сиёсати билан чамбарчас боғлиқдир. Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, Ўзбекистонда инвесторлар учун кўп ҳақдан ўта қулай инвестицион муҳит, имтиёз ва преференциялар тизими яратилган. Иқтисодий тизимга жалб қилинаётган хорижий инвестициялар ҳажми йилдан-йилга ортиб бораётгани ҳам бунинг ёрқин далилидир.

Иқтисодийнинг етакчи тармоқларини модернизациялаш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш, уй-жой қурилиши, транспорт ва инфратузилма коммуникацияларини ривожлантириш бўйича фаол инвестиция сиёсатининг амалга оширилиши 2010 йилда 2009 йилга нисбатан 13,6 фоизга кўп, яъни қиймати 9,7 миллиард АҚШ долларига тенг миқдордаги инвестицияларни ўзлаштириш имконини берди, бу ялпи ички маҳсулотнинг қарийб 25 фоизини ташкил этади. 1098 та янги ишлаб чиқариш қуввати ишга туширилди, 296 та инвестиция лойиҳа-

сини амалга ошириш якунланди.
2011 йилда халқаро молия институтлари ва хорижий компаниялар билан тузилган шартнома ва битимлар асосида иқтисодий тизимнинг реал секторига 3 миллиард доллардан ортиқ инвестиция киритиш кўзда тутилмоқда. Шунинг 2,2 миллиарддан ортиги ёки 73 фоиздан зиёдини тўғридан-тўғри чет эл инвестициялари ташкил этади.
Тўғридан-тўғри чет эл инвестициялари ҳисобидан иқтисодий тизимнинг кўплаб тармоқларида 70 дан ортиқ инвестиция лойиҳасини амалга ошириш мўлжалланмоқда.
(Давоми тўртинчи бетда)

Etirof

Ўзбекистон тажрибаси дунё нигоҳида

Тошкентда 22 — 23 апрель кунлари Президентимиз Ислам Каримов томонидан ишлаб чиқилган Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясини ўрганиш, шунингдек, давлат ва жамият ҳаётининг барча соҳаларини демократлаштириш бўйича чуқур ва изчил ислохотларни ҳаётга татбиқ этиш борасида Ўзбекистон тажрибасини ҳамда мамлакатимизни ривожлантиришнинг янги босқичига оид вазифаларни кенг қўлама амалга ошириш юксак самараларини ўрганишга бағишланган хаққаро илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

Анжуманда дунёнинг 46 мамлакатидан 200 нафардан ортиқ хорижий олим, эксперт ва жамоат арбоблари, кўплаб нуфузли халқаро ташкилотлар ва молия институтлари, жумладан, Бирлашган Миллатлар Ташкилати ҳамда унинг таркибига кирувчи тузилмалар, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилати, Жаҳон банки, Осий тараққиёт банки, Ислам тараққиёт банки вакиллари, мамлакатимиз олимлари, мутахассислари, парламентимиз аъзолари, фуқаролик институтлари, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари вакиллари иштирок этди.

Анжуман иштирокчилари Концепцияда қайд этилган барча устувор йўналишларни ҳар томонлама муҳофиза қилиб, унда баён этилган ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий туб ўзгаришларни кенгайтириш ҳамда чуқурлаштириш стратегиясини тўлиқ қўллаб-қувватлади. Улар ўз чиқишларида Концепция Ўзбекистонда ислохотнинг дастлабки кунларини бошланган ислохотлар, демократик янгилаш ва модернизация қилиш жараёнларининг маншқий ҳамда қонуний давоми эканини таъкидлади. Ушбу дастурий ҳужжат пухта ўйланган янги қонуний ташаббусларини ўз ичига олган бўлиб, уларнинг ҳаётга татбиқ этилиши Ўзбекистонга юксак мақсадлар — ривожланган демократик давлатлар қаторидан жой олиш, халқимиз учун муносиб турмуш шароити яратиш ва унинг жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллашини таъминлашга хизмат қилади.

Қўйида хорижий экспертлардан айримларининг фикрлари билан танишасиз.

Рави КУМАР САВХНЕЙ,
Вивекананда номидаги халқаро жамғарма эксперти (Ҳиндистон):

— Президент Ислам Каримовнинг Ўзбекистонда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясини катта қизиқиш билан ўқиб-ўрганиб чиқдим. Мазкур ҳужжатда илгари сурилган гоғлар нафақат Ўзбекистонда, балки халқаро миқёсда ҳам кенг ўқиб-ўрганилмоқда. Давлатингиз раҳбари томонидан белгилаб берилган ушбу кенг қўламли вазифаларнинг Ўзбекистонда изчиллик билан амалга оширишга киришилгани мамлакатингизни ислоҳ этиш ва модернизация қилиш, унинг энг тараққий этган давлатлар қаторидан жой олишида муҳим омил бўлиши шубҳасиз.
Концепцияда таъкидланганидек, жамиятнинг демократия йўлидан жадал ривожланиши ва бу борада амалга оширилаётган ислохотларнинг муваффақияти кўп жиҳатдан одамларнинг ҳуқуқий маданият даражасига боғлиқдир. Мамлакатингизда бу борада улкан ишлар амалга оширилганига гувоҳ бўлдик. Мазкур кенг қўламли ишларнинг изчиллик билан давом этирилиши Ўзбекистонда инсон манфаатлари ва ҳуқуқларини таъминлаш борасидаги ишларни янада юксак поғонага олиб чиқишга хизмат қилади.

Парвиз МОРВИЖ,
Нью-Йорк давлат университети профессори, "Глобал илмий нашрлар" маркази директори (АҚШ):

— Ўзбекистонда давлат ҳокимияти идоралари, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи тузилмалар фаолиятида қонуний талабларига қатъий риоя қилиш ва қонун устуворлигини таъминлаш бўйича пухта ишлаб чиқилган ҳуқуқий механизмни ҳаётга изчил татбиқ этиш борасида катта ишлар амалга оширилаётди. Ўзбекистонда суд-ҳуқуқ тизими соҳасида амалга оширилаётган ислохотларни ўрганиш бошқа мамлакатлар учун ҳам фойдадан холи бўлмайди.
Ўз вақтида қабул қилинган ва изчиллик билан амалга оширилаётган Инқирозга қарши чоралар дастури Ўзбекистонга иқтисодий барқарор ривожлантириш имконини берди. Мамлакатингизда, айниқса, хориж сармоясини кенг жалб этиш ва қўшма корхоналарни кўпайтиришга қаратилган доимий эътибор ўзининг юксак самараларини бермоқда. Бюджет, молия-банк ва кредит тизимини, иқтисодий ёл реал сектори тармоқларини қўллаб-қувватлаш ва мустақамлаш, ишлаб чиқаришнинг ички ва ташқи бозорларда рақобатбардорлигини ошириш мақсадида модернизация қилиш, техник ҳамда технологик янгилаш Ўзбекистоннинг Инқирозга қарши чоралар дастурининг асосий йўналишларидандир.
Ўзбекистон халқининг, айниқса, ёшларининг юксак маданияти, улкан интеллектуал салоҳияти мени ҳамisha хайратга солади. Ёш авлоднинг пухта бариоли олиши учун барча шароит муҳайё. Бу мамлакатингиз раҳбарининг ёшларнинг ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш бўлиб этиши учун қаратилган улкан эътибори ва ғамхўрлигининг амалдаги ифодасидир.

Ин СОНГЛИНГ,
Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгаши ҳузуридаги Ривожланиш тадқиқотлари марказининг Евроосий ижтимоий ривожланиш тадқиқотлари институти профессори (Хитой):

— Ўзбекистонда амалга оширилаётган сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий ислохотларни мутахассис сифатида катта қизиқиш билан мунтазам кузатиб бораман. 2009 йили Ўзбекистонда ўтказилган парламент сайловларида халқаро кузатувчи сифатида иштирок этганим. Ўзбекистонда парламент сайловлари ошқора, демократик нормаларга мос, юксак савияда, уюшқоқлик билан ўтди. Сайловчилар фаоллиги менда катта таассурот қолдирди. Ўзбекистон мустақиллик йилларида улкан тараққиёт йўлини босиб ўтди. Жамиятнинг барча жабҳаларида, хусусан, сайлов тизимида ҳам халқаро андозаларга тўлиқ жаавоб берадиган таъминчилар жорий этилиб, улар янада такомиллаштирилмоқда. Мамлакатингизда ижтимоий-иқтисодий барқарорлик ва ҳамжиҳатлик муҳити тобора мустақамланмоқда. Бунда Президент Ислам Каримов томонидан ишлаб чиқилган ва ҳаётга изчиллик билан татбиқ этилган тараққиётнинг «Ўзбек модели» муҳим омил бўлаётди.
(Давоми иккинчи бетда)

Yangi qonun mohiyati

Фуқаролик суд ишларини юритиш ушбу жараёнда процессуал мажбуриятларга риоя этиш кафолатлари

ФУҚАРОЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ БУЗИЛГАН ҲУҚУҚ ҲАМДА ҚОНУНИЙ МАНФААТЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШНИНГ САМАРАЛИ МЕХАНИЗМИНИ НАЗАРДА TUTUVCHI ФУҚАРОЛИК ПРОЦЕССУАЛ КОДЕКСИ ЖАМИЯТДА СУД ҲОКИМИЯТИНИНГ НУФУЗИНИ ОШИРИШГА, СУД ОРҚАЛИ ҲИМОЯЛАНИШГА БЎЛГАН ҲУҚУҚЛАРНИ ҚЎШИМЧА РАВИШДА КАФОЛАТЛАШГА ХИЗМАТ ҚИЛМОҚДА.

Иқтисодий муносабатларнинг ривожланиши, жамиятнинг демократлашуви ва янгилашни натижасида ў ёки бу субъектларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини суд орқали ҳимоя қилиш тартибини белгилувчи фуқаролик процессуал ҳуқуқ меъёрлари ҳам такомиллашиб бораётганини алоҳида таъкидлаш лозим. Хусусан, фуқаролик процессуал қонунийликда суд ишларини тўғри ва ўз вақтида кўриш ва ҳал қилишни таъминлаш, суд ишини юритишда фуқаро ва ташкилотларнинг маънавий юридик ёрдам олиш ҳуқуқининг амалга оширилиши-

ни кафолатлаш, судларнинг иқтисослашувини амалга ошириш ҳамда фуқаролик ишларини кўриб чиқиш ва ҳал этишни соддалаштиришга қаратилган қатор меъёрлар мустақамланди.
Бугунги кунда фуқаролик процессуал қонунийликда мустақамланган ҳуқуқий меъёрлар суд-ҳуқуқ соҳасида амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотларнинг муҳим таянчи ва фуқароларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқларини суд орқали самарали ҳимоя қилишнинг мустақам асоси вазифасини ўталоқда.
(Давоми учинчи бетда)

МАМЛАКАТИМИЗДА ИНСОНПАРВАР ДЕМОКРАТИК ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТ ВА АДОЛАТЛИ ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ БАРПО ЭТИШ ЙЎЛИДА ОЛИБ БОРИЛАЁТГАН ИСЛОХОТЛАР СУД-ҲУҚУҚ ТИЗИМИДА ҲАМ ИЗЧИЛ ДАВОМ ЭТИРИЛМОҚДА.

Президентимиз таъкидлаганидек, мамлакатимизни демократик янгилашнинг бугунги босқичдаги энг муҳим йўналишларидан бири бу — қонун устуворлиги ва қонунийликни мустақамлаш, шахс ҳуқуқи ва манфаатларини ишончли ҳимоя қилишга қаратилган суд-ҳуқуқ тизимини изчил демократлаштириш ва либераллаштиришдан иборатдир.
(Давоми иккинчи бетда)

Huquqiy ma'rifat

Айбсизлик презумпцияси унга оид меъёрлар янада такомиллаштирилади

Президентимиз таъкидлаганидек, мамлакатимизни демократик янгилашнинг бугунги босқичдаги энг муҳим йўналишларидан бири бу — қонун устуворлиги ва қонунийликни мустақамлаш, шахс ҳуқуқи ва манфаатларини ишончли ҳимоя қилишга қаратилган суд-ҳуқуқ тизимини изчил демократлаштириш ва либераллаштиришдан иборатдир.
(Давоми иккинчи бетда)

Bag'rikenglik tamoyillari

Эзгуликнинг ойдин йўли

МАЪЛУМКИ, МАМЛАКАТИМИЗ СУД-ҲУҚУҚ ТИЗИМИДА ОЛИБ БОРИЛАЁТГАН ИСЛОХОТЛАР НАТИЖАСИДА ҚОНУНЧИЛИГИМИЗГА КИРИТИЛГАН ЯНГИ ИНСТИТУТЛАР, ХУСУСАН, ЯРАШУВ ИНСТИТУТИ БУГУН АМАЛДА ЎЗИНИНГ АНИҚ САМАРАСИНИ БЕРМОҚДА.
Айтиш керакки, ушбу институт моҳиятан халқимиз табиатида хос бағрикенглик, инсонпарварлик, кечиримлик сингари фазилатларга тўлиқ мос келади. Энг муҳими, ярашув институти жиноий-ҳуқуқий муносабатларни эркинлаштиришда, жиноятчиликнинг олдини олишда, судланганлик ҳолатини камайтиришда муҳим ўрин тутди.
(Давоми учинчи бетда)

